

13. **Aquilegia.**

A. vulgaris L. Op met gras begroeide en beschaduwde plaatsen. Valkenburg, Nijmegen (oude muur op Mark en Horst te Herveld), Uilenpas (Keppel), Apeldoorn (Ankelaar), Harderwijk (Hulshorst), Doorn (Schoonoord en bosch van Pitt), Schalkwijk (uiterwaarden van de Lek), Baarn, Utrecht (korenland), Bunnik (Wulverhorst), de Bilt (Jachtlust), Steenwijkerwold, Meppel, Huizum (Friesl.), Amsterdam, Velzen (Heerenduin), Vogelenzang (bosch), Vianen, Dordrecht, Oosterland (op Duiveland), Bruinisse (Reigersbosch), ter Neuzen.

14. **Delphinium.**

D. consolida L. In korenvelden. Plasmolen (bij Mook), Nijmegen (Beek, Hees, Meerwijk, Mariënboom, Groesbeek, Weurt), Tiel (Zoelsche pad), Maurik (Betuwe), Arnhem, Zutphen, Utrecht, Vechten (klaverland), Koten, Wijk bij Duurstede, Deventer (pothoofd), Leiden (o. a. spoorbaan), Wassenaar, den Haag, Zuid-dorpe en Hoek (in Oost-Zeeuwsch Vlaanderen, zeldz.).

D. Ajacis L. Vroeger op het puin van een pas aangelegden grintweg bij Kampen, later aan het pothoofd te Deventer.

15. **Aconitum.**

A. Napellus L. Waarschijnlijk alleen verwilderd bij Dalfsen, te Sparenhout (N.-Holl.) in hakhout en op een muur bij de kerk te Kerkrade.

A. Lycotinum L. Waarschijnlijk verwilderd aan de Geul tusschen Cottesen en Epen in Limburg.

16. **Actaea.**

A. spicata L. In bosschen. Alleen in Limburg (Maastricht, Epen, Geulem, Valkenburg, Oud-Valkenburg, Gulpen.)

Familie NYMPHAEACEEEN.

1. **Nymphaea.**

N. alba L. In grachten, kanalen, vijvers, slooten, moerassen en heipoolen. Valkenburg, Velden (Noord Limb.), Plasmolen (bij Mook), Oudenbosch (niet algem.), Vucht, Nijmegen (Ooi, Lent Hees, Neerbosch, Heumen), Winterswijk, Groenlo, Breevoort, Borculo, Doetinchem, Harderwijk (Leuven, gracht van 's Heerenloo), Doornspijk, Almelo, Vriezeveen, Gramsbergen, Giethoorn, Meppel, Hoogeveen, Zwinderen, Scheene, Terissert, Bergen, Haarlem, Muiden, Naarden, Hilversum, Leiden, Westland, Walcheren, Schouwen en Duiveland, Zuid-Beveland, Zeeuwsch Vlaanderen.

2. **Nuphar.**

N. luteum Sm. Op plaatsen als de vorige. Maastricht, Oudenbosch (algem.), Vucht, Nijmegen (algem. ook in 't riviertje het Meer), Eibergen, Breevoort, Groenlo, Borculo, het Loo (grote vijver in het park), Harderwijk (Weiburg, 's Heerenloo), Raalte (Oude Wetering), Heino, Almelo, Vriezeveen, Delden, Kampen, Eesveen, Giethoorn, Koevorden, Andsgracht, Borger, Scheene, Terissert, Haarlem, Hilversum, Leiden, Westland, Schouwen en Duiveland, Walcheren, Westdorpe en Sas van Gent (lange Leede) in Zeeuwsch Vlaanderen.

Vragen en korte Mededeelingen.

De Flora van Nederland.

Zooals te verwachten was, hebben vele vrienden van onze plantenwereld gehoor gegeven aan de roepstem van de heer HEUKELS. Meer dan honderd hebben hun medewerking toegezegd. Noord-Holland, Friesland en Utrecht leveren het grootste contingent, uit Zeeland is slechts één toezegging gekomen, uit Noord-Brahant en Limburg slechts weinige. Wij wekken daarom onze lezers in de zuidelijke en oostelijke provincies van ons land nog eens op, hun steun te verlenen, die gerust onmisbaar is.

Sphaeria Robertsi en Hepialus virescens.

Bij de Redactie is ingekomen het volgende schrijven:

Op blad. 176, 2e kolom, wordt gezegd, dat de rups van *Hepialus virescens* leeft in den grond van plantenwortels.

In *Sempervirens* 1890, blz. 599, *Het Nederl. Tuinbouwblad* 1890, blz. 431, en *Album der Natuur* 1892, Wetensch. bijblad, blz. 15 wordt beweerd, dat die rups leeft op de Rata-tree, *Metrosideros lucida*. Zie: Baillon's Dictionnaire de Botanique, en het komt me wel wat scheef voor, dat die rups in den grond leeft. Wie is de zegsman daarvan?

C. S. N.

Namens de Redactie heb ik mij gewend tot onzen welbekenden lepidopteroloog, den Heer P. C. T. Snellen, dien ik als altijd bereid vond, om mij te helpen. Hij schreef mij:

WelEd. Heer!

Gaarne aan uw verzoek voldoende, heb ik hierbij het genoegen u te melden, dat de voorstelling, dat de rups van *Hepialus* (*Charagia* Scott) *Virescens* in den grond zou

leven, nog zoo scheef niet is. Alle bekende rupsen van *Hepialina* toch voeden zich met plantenwortels of het merg van planten en boomen, zij behooren allen tot de „interne” rupsen. Zie, als voorbeeld, de afbeelding en beschrijving der eerste toestanden van eene inlandsche soort, *Hepialus Sylvinus* L. in Sepp, Ned. Ins. deel VIII N. 33. Meer bevreedend zou inderdaad de voorstelling wezen, dat de rups van eene *Hepialide* op eene plant leefde.

Wat nu speciaal *Hep. Virescens* Doubl. in Dieffenbach's New Zealand II p. 284 aangaat, zoo is de beschrijving der eerste toestanden gepubliceerd door Hutton, in de Entomologist, deel 18 (1885) p. 30, welke beschrijving is vertaald door den heer August Hoffmann te Hannover, in de Stett. Ent. Zeitung van 1885 p. 313. Volgens dat bericht, dat zeer belangrijke bijzonderheden behelst, leeft de rups van *Virescens* in den stam van *Aristotelia Racemosa*, ook wel in den stengel van *Olea Apetala* en *Leptospermum*.

Het hiermede in tegenspraak schijnende berigt, door den heer Star Nauta uit verschillende botanische tijdschriften aangehaald, is het gevolg eener vergissing. In der haast heeft de eerste, die het te berde bragt, over het hoofd gezien, dat het niet past op *Hep. Virescens*, maar op eene niet nader benoemde soort van *Sphinx*? De rups van deze wordt gezegd te leven aan de wortels van de Rata-tree (*Metrosideros robusta*). Zie het aangehaalde werk, ook op pag. 284.

Vertrouwende, hiermede aan uw verlangen te hebben voldaan en steeds gaarne te uwen dienste, noem ik mij na vriendschappelijke groete hoogachtend

Uw dw. dr.

P. C. T. SNELLEN.

Nu was nog niet uitgemaakt, of het slachtoffer der *Sphaeria Robertsi* de rups van *Hepialus virescens* dan wel

die van *Sphinx* (?) was. Hierover schreef ik nogmaals aan den Heer Snellen, die op nieuw zoo goed was, mij per omgaande zijn antwoord te doen toekomen.

Ik ontleen daaraan het volgende:

„Naar de beschrijving der eerste toestanden, die ik in mijnen brief aanhaalde, te oordeelen, zou ik zeggen dat eene rups van *Hep. Virescens* niet wel door de bedoelde zwamsoort kon worden aangetast. Op de door mij aangehaalde plaats in Dieffenbach's N.Z. wordt dan ook het volgende gezegd: „*Sphinx? The caterpillars feed on Convolvulus batatas. The Sphaeria Robertii Hooker is found parasitical on this caterpillar, which only occurs at the roots of the rata-tree (Metrosideros robusta).*” In dit verwarde bericht is derhalve geen sprake van *Hep. Virescens*. Men heeft er, bovendien, ook wel wat te veel gewigt aan gehecht, want ik denk, dat alle in de aarde levende of daarin verpoppende rupsen wel gevaar loopen om door die zwam te worden aangetast, terwijl zulke, hierdoor gedooide voorwerpen, later moeilijk bestembaar zullen zijn.”

Daar we den Heer Snellen moeilijk kunnen opdragen, de zaak op de plaats zelve voor ons te gaan onderzoeken, meen ik, dat ons nog slechts eene dankbetuiging voegt voor zijne zoo welwillend verstrekte mededeelingen.

J. JASPERS JR.

Linaria Vulgaris.

Met belangstelling zag ik in de laatste aflevering van *De Lev. Nat.* de teekening van F. ten Hoopen en las het bijschrift. Wellicht zullen de volgende bijzonderheden u niet onwelkom zijn.

Pelorische (niet plethorische) bloemen komen voor bij allerlei Scrophularineeën, Labiaten, enz., maar het meest algemeen bij *Linaria Vulgaris*; daarvoor heeft Linnaeus dan ook den naam bedacht, want hij beschreef het eerst deze merkwaardige afwijking onder den naam van *Peloria pentandra* (van het Grieksche woord *pelor*, dat wonder of monster beteekent). Later heeft men den naam peloriën op alle dergelijke afwijkingen overgebracht.

De vijfsporige of ook wel spoorlooze peloriën van *L. vulgaris* worden in den regel gevonden aan de uiteinden van stengel en takken; ook in de teekening van den heer T. H. is dit het geval. De lagere bloemen hebben dan den gewonen vorm. Niet zelden komen evenwel ook onvolkomen peloriën voor, met twee of drie sporen of symmetrische bloemen zonder spoor; deze zitten gewoonlijk zijdelings. Fraaie afbeeldingen, door Dr. J. H. Wakker, komen hiervan voor in het Ned. Kruidkundig Archief, 2e Serie, 5e deel, plaat X, waarop tevens een prachtige pelorie van *Cytisus Laburnum* is voorgesteld. Dr. Wakker heeft de zaden ook uitgezaaid en gezien, dat de daaruit voortgekomen planten de afwijking weer vertoonden, schoon minder duidelijk.

Veel gemakkelijker en zekerder is het echter, de plant door stukken van de wortels voort te kweeken, daar *L. vulgaris*, zooals bekend is, zeer veelvuldig wortelknoppen voortbrengt. Ik bezit nog een plantje, maar het staat op een ongunstige plaats en heeft dezen zomer niet gebloeid.

Wat het voorkomen van peloriën van *L. Vulgaris* in Nederland betreft, kan ik u het volgende mededeelen: reeds van Geuns (1788) vermeldt ze van Naarden en Harderwijk; Van Hall (1825) van 's Hage, tusschen Vianen en Hagesteyn, tusschen Bunnik en Zeist; de Prodromus

Florae Batavae (1850) van Zandvoort en Utrecht; Wakker vond ze bij Baarn (1889) en ikzelf vond fraaie volkomen peloriën bij Wageningen (1887). Hiervan bezit ik nog spiritusmateriaal, waarvan ik u, desverlangd, gaarne iets wil afstaan. Waarschijnlijk zullen er nog wel meer groeiplaatsen ontdekt zijn, want zeldzaam is deze afwijking niet bepaald.

Eindelijk kan ik u nog mededeelen, dat ik een plant van *Scrophularia nodosa* bezit (indertijd door Prof. De Vries bij Hilversum gevonden), die geregeld aan de uiteinden der takken peloriën en aan de zijstelen vergroeiingen van bloemen (symfyten) daagt. Een stuk wortelstok daarvan wil ik u gaarne zenden, als ge er belang in stelt.

's Hertogenbosch.

H. W. HEINSIUS.

Dank voor uw toelichting. Met een stukje wortelstok en spiritusmateriaal zult u ons zeer verblijden. Dan hopen wij later op dit hoogst interessante verschijnsel nog eens terug te komen.

RED.

Conserveeren van Spinnen. „In „de Natuur”, Jaarg. 1881, bl. 90, staat voor het opzetten van spinnen een middel, dat ik gaarne zoude weten of het deugdzaam is. Er wordt aangeraden, de te conserveeren spinnen te dompelen in de Wickersheimervloeistof (waarvoor het recept er bij staat) en ze daarmede geheel te laten doortrekken.”

Kan ik de spinnen dan opprikken als kevers?

Of weet u daar een ander middel voor, want in alcohol of spiritus te bewaren is niet gemakkelijk.

Utrecht.

T. FOLMER.

Het opprikken van spinnen geeft weinig voldoening; de voorwerpen drogen sterk in. Als wij wèl zijn ingelicht, dan bewaart onze arachneoloog, Generaal van Hasselt, zijn spinnen in stopfleschjes in spiritus van 60°, waarbij een druppeltje glycerine gevoegd wordt. Misschien zijn er belangstellende lezers, die nog beter raad weten.

Een rectificatie. We ontvangen uit Interlaken van Mevrouw H. Cyfveer een schrijven dat wij, als ons tijdschrift wat meer ruimte bood en wij wat minder bescheidenheid bezaten, hier gaarne in zijn geheel zouden willen afdrucken. Wij bepalen ons nu echter tot de mededeeling dat de pijnboom op de Napelsche oleografieën (*Levende Natuur* blz. 112 kol. 2) niet de *Pinus Pinaster* maar de *Pinus Pinea* is en dat zijn zaden net zoo lekker zijn als amandelen.

Kauwen. In mijn jongentijd hadden we de gewoonte, jonge kerk-kauwen groot te brengen. We kochten die van de zoon van de kloklouder, die ze gemakkelijk uit de toren kon halen. De vaste prijs was een dubbeltje. Ik herinner me, dat een van mijn kennissen zoo'n jonge kauw vrij liet uitvliegen als een tamme duif. Het dier kwam elken dag meer dan eens naar huis terug en vermaakte zich met zijn soortgenooten, de torenbewoners in de lucht en op het veld. 's Nachts hield hij in een loodsje verblijf. Hij was zoo mak als een hondje, liep over de tafel in de keuken, vloog op de schouders der huisgenooten enz. Eens in het voorjaar bouwde de vogel een nest op een vatenkast in de keuken en legde daarin een paar eieren, ik meen drie. Pogingen, om ze uit te broeden, mislukten. Later is de kauw spoorloos verdwenen.